

RAADSVOORSTEL

ter besluitvorming in de raad

Zaaknummer	569716	Datum Raadsvergadering	02-02-2026
Onderwerp	Participatieverordening	Datum commissievergadering	27-01-2026
Portefeuillehouder	Burgemeester A. Treep		
Raadscommissie	Bestuur, Financiën en Samenleving		

Voorstel

1. de Participatieverordening gemeente Montfoort 2026, vast te stellen.
2. het beleidsdocument Participatie in gemeente Montfoort 2026, vast te stellen.

Kernboodschap

Met de vaststelling van de raadsbesluiten, is er juridisch en beleidsmatig vastgelegd hoe de gemeente naar participatie kijkt en hoe dit uitgevoerd gaat worden. Hiermee is er een uniforme aanpak van de gemeente op participatie door middel van een vaste stappenplan.

Bijlage(n)

1. Concept Participatieverordening 2026.
2. Beleidsdocument Participatie in de gemeente Montfoort 2026.
3. Inspraakverordening gemeente Montfoort 2003.

Aanleiding

Wegens de inwerkingtreding van de Wet versterking van participatie op decentraal niveau op 1 januari 2025 is onder andere de Gemeentewet artikel 150 gewijzigd. Hierdoor moeten gemeenten uiterlijk op 1 januari 2027 hun inspraakverordening vervangen door een participatieverordening.

Daarnaast is participatie een thema dat eerder in het raadsprogramma benoemd is als een nog uit te voeren actiepunten, komt het terug in de Tussenbalans van het college, en maakt het deel uit van het Griffieplan 2025. Ook is er met de raadswerkgroep afgesproken dat we streven om het binnen de huidige raadsperiode vast te stellen.

Gewenst resultaat

Met de vaststelling van de verordening en het bijbehorende beleid, is er een vaste aanpak en is er juridisch vastgelegd hoe inwoners kunnen worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid of projecten.

Argumenten / Toelichting

- 1.1. *Gemeente Montfoort is verplicht om voor 1 januari 2027 een participatieverordening te hebben.*
Wegens de inwerkingtreding van de Wet versterking van participatie op decentraal niveau zijn alle gemeenten verplicht om op 1 januari 2027 een participatieverordening vast te stellen. Hiermee wordt de betrokkenheid van inwoners bij beleid en projecten wettelijk geborgd.

1.2. De inspraakverordening is verouderd.

De huidige inspraakverordening dateert uit 2003 en sluit niet langer aan bij de manier waarop inwoners tegenwoordig betrokken willen worden. Een nieuwe verordening is nodig om participatie op een moderne, samenhangende en herkenbare manier te organiseren.

1.3. In de participatieverordening wordt niet alleen de betrokkenheid bij de voorbereiding, maar ook bij de uitvoering en evaluatie van beleid vastgelegd.

De participatieverordening regelt niet alleen de betrokkenheid van inwoners en andere belanghebbenden bij de voorbereiding van beleid, maar ook bij de uitvoering en evaluatie ervan. In de loop der jaren zijn de wensen en verwachtingen van inwoners veranderd, en deze verordening sluit daar beter bij aan door een doorlopende dialoog en actieve betrokkenheid mogelijk te maken.

1.4. De verordening maakt de manier waarop de gemeente met participatie omgaat duidelijk voor iedereen.

Door de regels voor participatie vast te leggen, weten inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden wat zij van de gemeente kunnen verwachten en welke stappen worden doorlopen. Dit zorgt voor meer duidelijkheid en een eenduidige werkwijze, waardoor het nog makkelijker wordt om goed samen te werken en misverstanden te voorkomen.

2.1. De ambitie van de gemeente en waarom wij participatie belangrijk vinden, is opgenomen in de visie in het beleidsdocument Participatie in gemeente Montfoort 2026.

Deze visie beschrijft hoe de gemeente participatie vormgeeft, welke doelen worden nagestreefd en onder welke randvoorwaarden dit gebeurt. Dit biedt een duidelijk kader voor het bestuur, organisatie en externe initiatiefnemers en schept heldere verwachtingen richting inwoners en andere belanghebbenden.

2.2. Er is nog geen vastgesteld beleid hoe de gemeente participatie uitvoert.

Tot op heden wordt participatie op verschillende manieren uitgevoerd, waardoor de betrokkenheid van inwoners en andere belanghebbenden niet altijd consistent en herkenbaar is. Om een uniforme, gestructureerde aanpak te realiseren en betrouwbare samenwerking te waarborgen, is het nodig dat de gemeente beleid vaststelt waarin participatie op een eenduidige manier wordt georganiseerd.

2.3. Het participatie-uitvoeringsprogramma benoemt onze doelen, resultaten en/of activiteiten die de gemeente in 2026 gaat ondernemen.

Het programma vertaalt de visie en ambitie naar praktische uitvoering, ondersteunt de implementatie van de verordening en zorgt ervoor dat participatie op planmatige manier kan worden toegepast, uitgevoerd en geëvalueerd. Het uitvoeringsplan wordt jaarlijks bijgesteld.

Kanttekeningen en alternatieven

1. Door de raadswerkgroep is bewust gekozen om twee artikelen in de verordening op te nemen die niet verplicht zijn.

Als de raad de voorgelegde verordening vaststelt maken deze twee artikelen er definitief deel van uit.

Het gaat om de volgende twee artikelen: artikel 7 (Ondersteuning indiener verzoek toepassing uitdaagrecht) en artikel 12 (Hardheidsclausule).

Deze artikelen luiden als volgt:

- Artikel 7. Het opnemen van het uitdaagrecht in artikel 6 is een verplichting op grond van Wet versterking van participatie. De gemeente kan ervoor kiezen om ondersteuning aan te bieden aan de inwoner die gebruik maakt van dit uitdaagrecht en deze ondersteuning wenst.
- Artikel 12. Dit artikel ziet ook op het uitdaagrecht. Artikel 12 bevat een hardheidsclausule, op grond waarvan het bestuursorgaan in uitzonderlijke gevallen kan afwijken van de bepalingen van deze verordening, indien strikte toepassing leidt tot onevenredig bezwarende gevolgen. Het bestuursorgaan moet wel onderbouwen waarom het afwijkt en de raad hierover te informeren.

Het alternatief is dus om deze bepalingen niet op te nemen. Het meenemen van artikel 7 wordt echter aanbevolen omdat het de uitvoerbaarheid en toegankelijkheid van het uitdaagrecht versterkt: inwoners krijgen ondersteuning waar nodig.

Ook het opnemen van artikel 12 wordt aanbevolen: hiermee kan de gemeente in uitzonderlijke situaties maatwerk bieden. Aangezien de uitvoering van de nieuwe verordening en het bijbehorende beleid nog in de beginfase verkeert, is het van groot belang om in deze fase extra ondersteuning en flexibiliteit te bieden. Dit stelt ons in staat om waardevolle ervaring op te doen en knelpunten effectief te identificeren en aan te pakken.

Financiën

Het vaststellen van de participatieverordening en het bijbehorende beleidsdocument brengt geen directe financiële gevolgen met zich mee. De financiële vertaling van participatie wordt in de participatieparagraaf opgenomen in de begroting en de jaarrekening. Daarnaast worden financiële effecten vanwege monitoring en sturing in de P&C cyclus verwerkt.

Juridische gevolgen

Met het vaststellen van de participatieverordening wordt voldaan aan de uit artikel 150 Gemeentewet voortvloeiende verplichting dat gemeenten voor 1 januari 2027 een participatieverordening moeten hebben vastgesteld. Tegelijk met het vaststellen van de verordening wordt de huidige inspraakverordening ingetrokken. De nieuwe verordening vervangt daarmee de bestaande regels over inspraak en participatie en vormt voortaan het juridische kader voor participatieprocessen binnen de gemeente.

Met het vaststellen van de participatieverordening wordt vastgelegd hoe de gemeente met participatie omgaat en welke afspraken hierbij gelden voor zowel inwoners als het gemeentebestuur. De verordening biedt daarmee duidelijkheid en rechtszekerheid over de manier waarop participatie wordt vormgegeven.

Planning en aanpak

De planning en aanpak van de participatieverordening zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma (zie paragraaf 7 van het beleidsdocument *Participatie in de gemeente Montfoort 2026*). In Februari behandelt de raad de verordening, daarna wordt er gewerkt aan de uitwerking van het uitvoeringsprogramma in een implementatieplan

Belangrijke onderdelen zijn:

- **Implementatie:** vaststelling door de raad, publicatie en integratie van de methodiek en het stappenplan in de werkprocessen van de organisatie.
- **Leren en ontwikkelen:** trainingen voor medewerkers, pilots met verschillende participatievormen en het ophalen van ervaringen bij inwoners.
- **Borgen en verbeteren:** structurele opname van participatie in werkplannen en formats.

Daarnaast vindt jaarlijks in het vierde kwartaal een evaluatie van het beleid plaats, met aanbevelingen voor het volgende jaar.

Communicatie

Na vaststelling worden de participatieverordening en het bijbehorende beleidsdocument gepubliceerd op Officiële bekendmakingen.nl. In het nog op te stellen implementatieplan wordt ingezoomd op bekendmaking aan inwoners, zodat inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden weten wat de verordening inhoudt en wat dit voor hen kan betekenen. Ook gaat er interne communicatie plaatsvinden, medewerkers worden meegenomen in de nieuwe werkwijze en hun rol in participatieproces-

sen. Ook het beschikbaar stellen van ondersteuning en hulpmiddelen wordt in het implementatieplan meegenomen.

Participatie

Voor dit onderwerp is een raadswerkgroep Participatie ingesteld, waarin elke stap om te komen tot de verordening is besproken en input is verzameld van de portefeuillehouder, teamcoördinatoren en het team Communicatie. Voor deze verordening is geen aparte inwonersparticipatie uitgevoerd, omdat de raadswerkgroep de belangen van inwoners vertegenwoordigt en de verordening algemene kaders beschrijft in plaats van concrete beleidstukken of projecten. Bij concrete projecten en beleid waarin de verordening wordt toegepast, vindt inwonersparticipatie uiteraard plaats op basis van het beleidsdocument 'Participatie in de gemeente Montfoort' en de verordening.

Daarnaast voorziet het beleid in het ophalen van ervaringen bij inwoners tijdens de uitvoering van participatietrajecten en in een jaarlijkse evaluatie van de werkwijze op participatie. Hierbij wordt ook aandacht besteed aan communicatie richting inwoners en andere belanghebbenden over lopende trajecten en resultaten. Zo kan de gemeente de werkwijze bijstellen en verbeteren, zodat participatie bij toekomstige projecten steeds beter aansluit bij de behoeften van inwoners en andere belanghebbenden.

Relatie met duurzaamheid / Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Niet van toepassing.

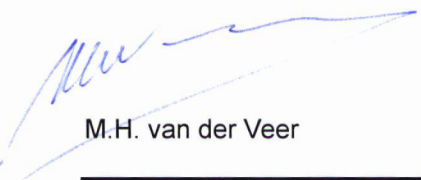
Toets inclusiviteit

Niet van toepassing.

Montfoort, 23 december 2025,

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN MONTFOORT,
de secretaris,

de waarnemend burgemeester,

M.H. van der Veer

A. Treep

RAADSBESLUIT

In de openbare vergadering van 9 februari 2026, heeft de gemeenteraad besloten:

1. de Participatieverordening gemeente Montfoort 2026, vast te stellen.
2. het beleidsdocument Participatie in gemeente Montfoort 2026, vast te stellen.

de griffier,

de waarnemend voorzitter,

mr. S.G. Meijer

A. Treep